

PERSEPSI PELABUR DAN PEMBANGUNAN INDUSTRI DI ANTARA KAWASAN-KAWASAN PUSAT-PINGGIR DI NEGERI-NEGERI PULAU PINANG DAN KEDAH

Morshidi Sirat

Data daripada kajian soalselidik ke atas 184 buah firma pembuatan di negeri-negeri Pulau Pinang dan Kedah digunakan dalam atriikel ini untuk meneliti persepsi terhadap suasana beroperasi di kawasan-kawasan pinggir. Perkara yang ingin dijelaskan di sini ialah sama ada terdapat perbezaan yang bermakna dalam persepsi terhadap kawasan pinggir di antara industrialis luar, iaitu wilayah pusat, dan industrialis yang beroperasi di kawasan ini. Didapati bahawa persepsi industrialis di kawasan pusat (negeri Pulau Pinang) jauh dari serupa: terdapat beberapa pandangan yang berbeza terhadap negeri Kedah. Daripada penemuan ini mungkin boleh diandaikan perkaitan di antara persepsi ruangan dan kesanggupan untuk memulakan aktiviti perkilangan di kawasan pinggir.

Using data from a survey of 184 manufacturing firms in Pulau Pinang and Kedah, this article examines whether perceptions of operational conditions in peripheral areas differ significantly between industrialists "outside the periphery, i.e. the core, and those in it. It is found that core (Pulau Pinang) industrialists' perceptions are far from uniform: there are many contrasting views of the Kedah periphery. The results suggest that relationships may be inferred between spatial perceptions and willingness to initiate production in the periphery.

PERSEPSI PELABUR DAN PEMBANGUNAN INDUSTRI DI ANTARA KAWASAN-KAWASAN PUSAT-PINGGIR DI NEGERI-NEGERI PULAU PINANG DAN KEDAH

PENGENALAN

Krisis ekonomi sedunia dalam awal tahun 1980 an telah menjejaskan tempo pembangunan ekonomi, terutama sekali di negara-negara membangun. Dalam keadaan tertekan begini kebanyakan negara telah memikirkan semula peranan dasar perancangan wilayah dalam proses pembangunan ekonomi negara. Berdasarkan penelitian ini sebilangan negara telah mengurangkan penekanan ke atas dasar perancangan wilayah. Ini adalah jelas sekali dalam kes Malaysia. Tetapi malangnya di negara-negara membangun perbincangan hanya berkisar sekitar persoalan bagaimana caranya untuk meningkatkan keberkesanan pendekatan-pendekatan perancangan wilayah bersifat tradisional. Kurang sekali dibincangkan dua persoalan yang penting: sama ada dasar perancangan wilayah yang sedang dilaksanakan itu bersesuaian atau tidak, dan adakah dasar ini satu yang bijak diimplementasikan.

Di negara-negara membangun, seperti juga keadaannya di negara-negara maju dalam tahun 1960 an dan awal tahun 1970 an, dasar perancangan wilayah dianggap sebagai sesuatu yang jelas tujuannya. Dasar ini dirangka khas untuk mempengaruhi aliran modal pelaburan dalam sektor industri antara negara dan juga antara wilayah. Lazimnya, dasar disentralisasi industri ini ditekankan jika, pada pendapat pembuat dasar, iannya tidak menjejaskan pembangunan ekonomi negara.

Untuk melaksanakan dasar perancangan wilayah di negara-negara membangun beberapa rintangan mesti diatasi, dan yang terpenting sekali ialah kecenderungan modal daripada luar negara untuk memusat ke wilayah yang lebih maju. Pemusatan ini adalah kesan daripada peranan bersama beberapa faktor tarikan. Sebagai contoh, di wilayah utama terdapat infrastruktur seperti pelabuhan dan lapangan terbang dan, kemudahan-kemudahan ini melicinkan lagi pemindahan bahan input, keluaran dan pergerakan kakitangan. Di samping ini besar kemungkinan infrastruktur telekomunikasi adalah di antara yang terbaik dan persekitaran operasi, dari segi rantai, adalah yang paling memuaskan. Oleh kerana ini, walaupun banyak pelaburan yang mengalir masuk ke sesebuah negara, kerajaan tidak terdaya untuk menyelerakkan pelaburan ke wilayah pinggir. Adalah diandaikan bahawa usaha-usaha untuk menyelerakkan aktiviti industri keluar daripada wilayah utama kurang berjaya oleh kerana para usahawan terpengaruh dengan 'peta minda' yang kurang tepat - iaitu kawasan pinggir tidak mempunyai peluang pelaburan.

Hirschman (1958) merupakan ahli teori pembangunan pertama yang telah menekankan kemungkinan pengaruh faktor persepsi dalam proses pembangunan wilayah. Menurut Hirschman, peluang pelaburan di kawasan pusat lazimnya dianggap lebih daripada sebenarnya. Sebaliknya, para usahawan mempunyai pengetahuan yang cetik dan tidak sempurna berkenaan dengan peluang pelaburan di kawasan pinggir. Keadaan ini beserta dengan pengaruh ketidakpastian telah mendorong para usahawan untuk memperkecilkan faedah dan peluang pelaburan di kawasan pinggir, dan sekaligus memperbesar-besarkan rintangan dan masalah.

KAJIAN-KAJIAN YANG LEPAS

Daripada sejumlah kecil kajian-kajian berasaskan persepsi dalam tahun-tahun 1970 an kebanyakannya adalah berkaitan dengan imej ruangan nasional para pelajar dan golongan yang sudah tamat persekolahan. Asas konseptual kajian imej ini ialah penyelidikan berkaitan dengan kawasan kediaman pilihan migran dan ruang pilihan konsumer (sebagai contoh, Downs dan Stea, 1977; Gould dan White, 1974). Kajian-kajian persepsi yang lain menekankan tiga tema utama: (a) pengaruh kerajaan terhadap persepsi pengurus (sebagai contoh, Green, 1974, 1977; Neville dan Taylor, 1980), (b) penelitian sikap pengurus kepada alam sekitaran operasi setelah aktiviti pembuatan dimulakan (misalnya, Mueller *et al.*, 1961; Newby, 1971; Stafford, 1974), dan (c) persepsi pengurus terhadap ruang ekonomi nasional (McDermott dan Taylor, 1976).

Kajian-kajian Green (1974, 1977) dan Neville dan Taylor (1980) bertujuan untuk menerokai kaedah-kaedah yang boleh digunakan oleh kerajaan untuk membentuk secara positif dan memanipulasikan persepsi pengurus. Green meneliti persepsi pengurus terhadap dasar industri di Britain, dan dia menyimpulkan bahawa lazimnya keputusan berkenaan dengan pertapakan industri diambil berasaskan pengetahuan yang cetik dan maklumat yang kurang tepat, terutama sekali tentang polisi galakan wilayah. Berdasarkan kepada penemuan ini dia menyarankan supaya kesedaran pengurus tentang sistem galakan industri yang ditawarkan ditingkatkan, dan menurutnya lagi, peningkatan ini boleh menarik masuk lebih banyak firma ke kawasan-kawasan yang dibantu. Neville dan Taylor pula ingin menilai sejauhmana usaha-usaha kerajaan untuk membentuk persepsi pengurus firma-firma elektronik dan plastik di Singapura telah berjaya. Antara lain, mereka mendapati bahawa kerajaan telah berjaya dalam membentuk persepsi pengurus, terutama sekali pengurus dari firma-firma besar. Lazimnya, pengurus-pengurus yang mewakili kelompok ini beranggapan bahawa keadaan operasi tempatan adalah memuaskan. Penilaian begini adalah jauh lebih berbeza daripada penilaian pengurus dari firma-firma kecil. Ini merupakan satu faktor penting mengapa Singapura telah berjaya menarik masuk sejumlah besar firma-firma berorientasikan eksport (Neville dan Taylor seterusnya telah menyimpulkan bahawa struktur organisasi dan bukan jenis keluaran yang telah mempengaruhi sikap pengurus.)

Kajian Mueller *et al* (1961) merupakan satu-satunya kajian tergolong dalam tema kedua di atas. (Kajian ke atas pengusaha-pengusaha kilang di Michigan ini telah menunjukkan perkaitan diantara sikap pengusaha dengan keputusan berkaitan dengan perletakan semula dan pengembangan kilang). Menurut kajian ini keputusan untuk mengembangkan operasi di luar Michigan ditentukan oleh sikap kurang baik pengusaha-pengusaha terhadap keadaan operasi setempat. Kajian Newby (1971) ke atas kawasan pembangunan di Barat Laut England meskipun kurang menyeluruh adalah penting juga. Berdasarkan penemuan daripada kajian ini dia membuat kesimpulan bahawa perletakan semula ke kawasan ini adalah berdasarkan kepada satu imej kawasan yang kurang sesuai - ia itu kawasan ini adalah kawasan percutian yang paling menarik sekali. Inilah imej yang telah ditonjolkan oleh lembaga pembangunan kawasan dan, oleh kerana ini, pelbagai masalah telah timbul, terutama sekali berkaitan dengan masalah kesampaian. Tema sikap pengurus terhadap keadaan operasi tempatan ini telah diterokai juga oleh Stafford (1974). Kajiannya ke atas sekumpulan kecil pengusaha-pengusaha di Ohio berbeza daripada kajian-kajian sebelum ini. Buat pertama kalinya sikap pengurus disukai dan imej kurang baik pengusaha terhadap persekitaran operasi setempat dianggarkan. Dengan menggunakan kaedah analisis kandungan Stafford telah berjaya membuktikan bahawa apabila proses pembuatan keputusan berkenaan dengan pertapakan beralih daripada peringkat negara ke peringkat setempat, imej, tanggapan dan kecenderungan peribadi pengusaha akan menjadi semakin penting. Dari sudut pandangan perancang setempat, kriteria utama dalam keputusan pertapakan

muktamad ialah pengaruh perhubungan di peringkat peribadi di antara pengusaha dan pegawai kemajuan setempat.

Kajian berkaitan dengan tema ketiga di atas telah dijalankan oleh McDermott dan Taylor (1976). Mereka mengandaikan bahawa dua pengaruh penting kepada perbezaan persepsi ruangan ekonomi di New Zealand ialah lokasi dan organisasi firma pengurus. Menurut McDermott dan Taylor perbezaan dalam sikap dan imej bergantung kepada sama ada responden adalah daripada pusat utama (Auckland), atau daripada pusat-pusat sekunder yang lain. Mereka menegaskan bahawa sementara lokasi muncul sebagai pengaruh utama ke atas sikap, organisasi adalah penting dalam menjelaskan corak tanggapan terhadap beberapa komponen persekitaran operasi setempat, terutama sekali, kualiti dan kuantiti infrastruktur yang disediakan. Dalam hal ini, struktur firma pengurus - sama ada kompleks atau mudah - boleh mempengaruhi pandangan pengurus terhadap komponen-komponen imej yang bergantung kepada maklumat daripada luar. Dalam kata lain, sikap pengurus bergantung kepada kualiti dan kuantiti maklumat yang disalurkan oleh agensi pembangunan kepada firma.

Kajian-kajian ini, walaupun terdapat kelemahan-kelemahan konseptual dan metodologi, boleh meningkatkan kefahaman tentang peranan pengaruh persepsi dalam proses pembuatan keputusan berkaitan dengan pertapakan industri. Walau bagaimanapun, perselisihan berkaitan dengan andaian bahawa perspektif persepsi/behaviour boleh meningkatkan lagi kefahaman tentang punca-punca ketidakseimbangan wilayah, yang mana seterusnya boleh memudahkan usaha-usaha untuk mengatasi kendala psikologi kepada pembangunan di wilayah terkebelakang, belum lagi diterokai sepenuhnya. Aspek hubungjalin di antara persepsi dan mekanisme disebalik masalah wilayah, contohnya persoalan yang berkaitan dengan pola tanggapan pengusaha-pengusaha di wilayah-wilayah yang lebih maju terhadap peluang pelaburan di wilayah mundur perlu dikaji dengan lebih mendalam. Gould (1973) pernah menyatakan, dan pernyataannya adalah tepat sekali, bahawa sebilangan besar pengkaji mengakui peranan penting pengaruh persepsi tetapi, seperti biasa, faktor persepsi dibincangkan secara sepintas lalu sahaja dalam kebanyakan kajian. Penemuan bersifat akademik sepatutnya mempunyai implikasi penting kepada ahli-ahli perancang ekonomi wilayah di negara-negara maju dan membangun, dan usaha-usaha mestilah dimulakan untuk merapatkan jurang akademik/perancangan.

Artikel ini bertujuan untuk meneliti isu-isu yang telah diperkenalkan di atas dalam konteks pembangunan industri di negeri-negeri Pulau Pinang dan Kedah, yang mana masing-masing adalah wilayah pusat dan pinggir (Gambarajah 1). Wilayah kecil Pulau Pinang/Kedah, meskipun hanya 3.2 peratus daripada 330,434 km per segi keluasan tanah di Malaysia keseluruhannya memperlihatkan beberapa tanda-tanda klasik masalah pusat-pinggir. Pulau Pinang berperanan sebagai pusat tumpuan yang kedua penting dalam ruangan

ekono
daya t
terjaul
ruang
sejauh
berker
Berke
kurang
rendah

KAW

PULAU
DAN

Dari
tahun
pertain
Pulau
adalah
Pulau
perana
sebilan
Kedah
dalam
walaupun
antara
struktur
banya
Nyata
pekerj
semen
perkhi
yang
bagair
jelas
awam
dua-p
Pinang
adalah
kewan

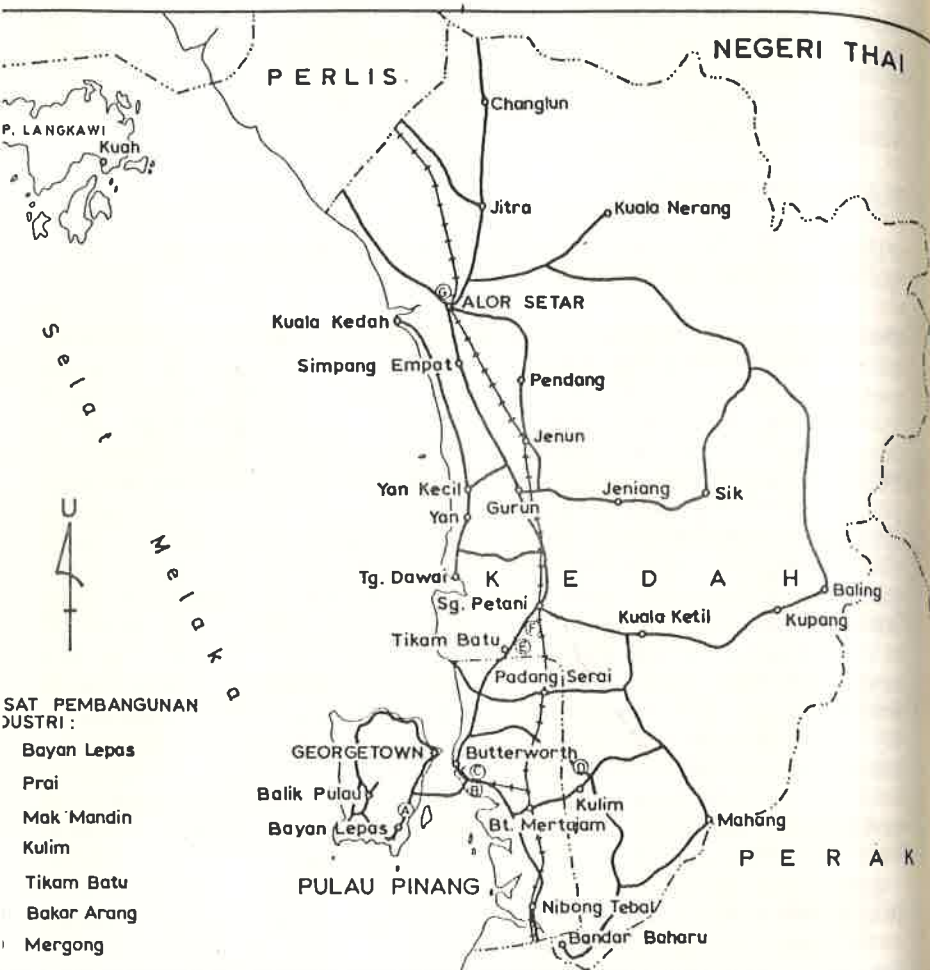
ekonomi nasional, tetapi Kedah merupakan kawasan pinggir yang kurang daya tarikannya. Keadaan ini berlaku meskipun kawasan di negeri Kedah yang terjauh sekali ialah hanya lebih kurang 130 km daripada Pulau Pinang. Persepsi ruangan pengusaha yang beroperasi dari Pulau Pinang dan, terutama sekali, sejauhmana mereka berpegang teguh kepada tanggapan yang kurang tepat berkenaan dengan suasana pelaburan di wilayah-wilayah pinggir wajar diteliti. Berkemungkinan terdapat satu hubungjalın sebab-musabab di antara persepsi kurang baik terhadap kawasan pinggir dengan kadar pelaburan baru yang agak rendah di kawasan ini.

KAWASAN KAJIAN

PULAU PINANG DAN KEDAH: STRUKTUR EKONOMI DAN KONTRAS, 1970-80

Dari aspek struktur pekerjaan, data daripada Banci Penduduk dan Perumahan tahun 1970 membuktikan bahawa penglibatan gunatenaga dalam sektor pertanian adalah lebih dominan di negeri Kedah berbanding dengan negeri Pulau Pinang. Tujuh-puluh lima peratus daripada gunatenaga di negeri Kedah adalah terlibat dalam sektor pertanian, berbanding dengan hanya 25 peratus di Pulau Pinang. Perkara kedua yang diperlihatkan oleh data yang ada ialah peranan sektor perkhidmatan dalam ekonomi setempat. Di kedua-dua kawasan sebilangan ramai gunatenaga adalah terlibat juga dalam sektor ini. Di negeri Kedah, pekerjaan dalam sektor perkhidmatan mengatasi jumlah pekerjaan dalam sektor pembuatan pada nisbah 3:1 (Jadual 1). Di Pulau Pinang pula, walaupun negeri ini dianggap sebagai pusat perindustrian penting, nisbah di antara dua sektor ini ialah lebih kurang 2:1 (Jadual 1). Penelitian ke atas struktur pekerjaan dalam sektor perkhidmatan membuktikan bahawa, dalam banyak aspek, kontras pusat-pinggir adalah terlalu diperbesar-besarkan. Nyata sekali bahawa di kedua-dua buah kawasan, satu perlima daripada semua pekerja terlibat dalam perkhidmatan persendirian dan perkhidmatan isirumah, sementara sejumlah besar pekerja adalah pekerja sektor awam (terutama sekali perkhidmatan pentabiran dan perkhidmatan sosial dan masyarakat). Jumlah yang terlibat dalam perkhidmatan perniagaan adalah rendah. Walau bagaimanapun, ciri-ciri sektor perkhidmatan di kawasan pusat dan pinggir yang jelas perbezaannya boleh dikenal pasti. Meskipun penglibatan dalam sektor awam adalah penting di kedua-dua buah negeri, sektor ini mewakili hampir dua-pertiga daripada jumlah pekerja dalam sektor perkhidmatan. Di Pulau Pinang pula, jelas sekali bahawa bidang pengangkutan dan penyimpanan adalah lebih penting. Tambahan kepada ini, perkhidmatan perniagaan seperti kewangan menjadi bertambah penting, walaupun perkadarannya masih rendah.

Gambarajah 1: Kawasan Kajian

SAT PEMBANGUNAN
DUSTRI :

- Bayan Lepas
- Prai
- Mak Mandin
- Kulim
- Tikam Batu
- Bakar Arang
- Mergong

- Sempadan Antarabangsa
- Sempadan Negeri
- Jalanraya
- +++++ Jalan Keretapi

JADUAL 1
GUNATENAGA DALAM SEKTOR PERKHIDMATAN DI NEGERI-NEGERI
KEDAH DAN PULAU PINANG, 1970-80

JADUAL 1
GUNATENAGA DALAM SEKTOR PERKHIDMATAN DI NEGERI-NEGERI
KEDAH DAN PULAU PINANG, 1970-80

JADUAL 1

Aktiviti	KEDAH				PULAU PINANG			
	Pekerjaan (1970)	%	Pekerjaan (1980)	%	Pekerjaan (1970)	%	Pekerjaan (1980)	%
	Jumlah		Jumlah		Jumlah		Jumlah	
71 Pengangkutan dan penyimpanan	4,616	13.1	8,324	12.0	14,334	20.3	13,600	14.0
72 Perhubungan	632	1.8	332	0.4	1,409	2.0	724	0.7
81 Institusi kewangan	743	2.1	1,047	1.5	2,189	3.1	3,160	3.3
82 Insurans	141	0.4	343	0.5	555	0.8	1,011	1.0
83 Harta benda dan perkhidmatan kewangan	45	0.1	765	1.1	122	0.2	3,495	3.7
91 Pentadbiran awam dan pertahanan	9,842	27.9	28,897	41.7	15,214	21.6	35,257	36.4
92 Perkhidmatan kebersihan dan perkhidmatan yang berkaitan	501	1.4	145	0.2	6,404	9.1	287	0.3
93 Perkhidmatan sosial dan perkhidmatan masyarakat yang berkaitan	11,478	32.6	20,688	29.8	13,581	19.2	22,971	23.2
94 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	679	1.9	608	0.9	1,925	2.7	1,972	2.0
95 Perkhidmatan peribadi dan perkhidmatan isirumah	6,581	18.7	8,253	11.9	14,807	21.0	14,339	14.9
Jumlah	35,258	100.0	69,402	100.0	70,540	100.0	96,816	100.0

Sumber: Banci Penduduk dan Perumahan, 1970 dan 1980 (data yang tidak diterbitkan)

Dalam bidang pembuatan, asas pembuatan di negeri Kedah dalam tahun 1970 adalah terhad (Jadual 2). Perusahaan makanan, barang-barang kayu, barang-barang logam dan tekstil mewakili 86.0 peratus daripada jumlah pekerjaan dalam sektor ini. Lebih-lebih lagi, dua daripada industri-industri ini - perusahaan membuat makanan dan barang-barang kayu - adalah aktiviti tradisional yang tidak berkemungkinan boleh meransangkan kuasa dinamik ke dalam ekonomi. Industri tradisional seperti ini juga beroperasi di Pulau Pinang, tetapi kurang hebat pertumpuannya (Jadual 2). Di negeri ini industri jenis ini hanya mewakili 30.0 peratus daripada jumlah keseluruhan pekerjaan, berbanding dengan lebih 50.0 peratus di negeri Kedah. Data yang ada membuktikan bahawa struktur industri negeri Pulau Pinang adalah lebih luas, dan di negeri inilah tertumpunya sebahagian besar industri tekstil yang berorientasikan eksport. Industri ini melibatkan 21.0 peratus daripada keseluruhan pekerja sektor pembuatan, berbanding dengan 14.0 peratus di negeri Kedah.

Beberapa perkembangan yang telah menguntungkan Kedah boleh dikenalpasti jika data untuk tahun-tahun 1970 dan 1980 dibandingkan. Sektor perkhidmatan di negeri ini jelas sekali telah bertambah pada kadar dua kali ganda dalam masa 10 tahun ini, dan menghasilkan pertambahan sebanyak 35,000 pekerjaan. Di negeri Pulau Pinang pula sektor ini bertambah pada kadar 1.4 kali. Dalam sektor perkhidmatan ini, pekerjaan dalam bidang pengangkutan di negeri Kedah telah bertambah daripada 4,600 kepada 8,300, dan terbukti juga tanda-tanda pengembangan dalam bidang kewangan, insurans dan harta benda. Lebih-lebih lagi, walaupun sebilangan besar pertumbuhan dalam sektor perkhidmatan adalah kesan daripada pengembangan dalam perkhidmatan pentadbiran awam dan perkhidmatan masyarakat, pengembangan ini telah memainkan peranan penting dalam meningkatkan bayaran pindahan antara wilayah dan pertambahan dalam kuasa beli negeri Kedah. Dalam bidang pembuatan, industri-industri seperti perusahaan makanan, minuman dan tembakau, dan barangan kayu terus berkembang maju, tetapi kepentingan relatif industri-industri ini telah merosot. Dalam tahun 1970 54.0 peratus tenaga kerja dalam sektor pembuatan di Kedah terlibat dalam kedua-dua aktiviti ini, dan peratus ini telah berkurangan kepada 36.0 peratus dalam tahun 1980. Sebaliknya, guna tenaga dalam aktiviti industri tekstil yang berorientasikan eksport telah bertambah dua kali ganda dan akibatnya ialah 17.0 peratus daripada semua guna tenaga dalam sektor pembuatan terlibat dalam aktiviti ini. Guna tenaga dalam industri berorientasikan eksport yang kedua, kimia, telah bertambah juga iaitu daripada 2.7 kepada 16.3 peratus.

Dalam aspek-aspek lain prestasi Pulau Pinang tetap mengagumkan. Sebagai contoh, lebih banyak peluang pekerjaan telah diwujudkan dalam sektor perkhidmatan-perkhidmatan kewangan, insurans dan harta benda. Dari segi peluang pekerjaan dalam sektor pembuatan Pulau Pinang juga telah

JADUAL 2

Aktiviti	KEDAH				PULAU PINANG			
	Pekerjaan (1970) Jumlah	%	Pekerjaan (1980) Jumlah	%	Pekerjaan (1970) Jumlah	%	Pekerjaan (1980) Jumlah	%
31 Membuat makanan, minimum dan tembakau	3,348	27.2	5,746	22.1	5,727	17.9	9,690	10.9
32 Perusahaan-perusahaan kain, pakaian dan kulit	1,765	14.4	4,438	17.1	6,757	21.1	22,372	25.2
33 Membuat kayu dan barang-barang kayu, termasuk perabot	3,223	26.3	3,753	14.1	3,970	12.4	4,666	5.3
34 Membuat kertas dan barang-barang kertas, mencetak dan menerbit	243	2.0	394	1.5	2,538	7.9	4,022	4.5
35 Membuat kimia dan barang-barang kimia, petroleum, arang batu, getah dan plastik	336	2.7	4,223	16.3	1,759	5.5	6,890	7.8
36 Membuat barang-barang galian yang bukan logam	296	2.4	1,091	4.2	689	2.1	1,743	2.0
37 Perusahaan logam utama	325	2.6	476	1.8	3,124	9.8	4,349	4.9
38 Membuat barang-barang binaan logam	2,278	18.6	3,507	13.5	4,843	15.1	27,839	31.4
39 Lain-lain perusahaan perkilangan	457	3.7	2,359	9.1	2,578	8.1	4,068	8.0
Jumlah	12,271	100.0	25,987	100.0	31,985	100.0	88,639	100.0

Sumber: Banci Penduduk dan Perumahan, 1970 dan 1980 (data yang tidak diterbitkan)

mencatatkan pertambahan pada kadar 2.8 berbanding dengan 2.1 di Kedah. Satu perkara yang jelas berlaku dalam jangka masa ini ialah pengurangan jumlah pekerjaan dalam sektor pembuatan tradisional; sehingga tahun 1980 hanya 16.0 peratus daripada semua pekerjaan dalam sektor pembuatan terlibat dengan kegiatan membuat minuman dan tembakau, dan membuat barang-barang kayu. Sementara itu, industri tekstil telah berkembang pesat dan bilangan pekerjaannya telah bertambah sekurang-kurangnya 3 kali ganda, dan industri barang binaan logam telah memperlihatkan pertambahan sebanyak 6 kali ganda. Pada tahun 1980, sekurang-kurangnya satu pertiga daripada tenaga kerja dalam sektor pembuatan terlibat dalam industri barang binaan logam. Trend dalam industri barang binaan logam ini sungguh berbeza dengan pengalaman di Kedah. Di negeri Kedah pertambahan jumlah pekerjaan adalah sederhana (daripada 2,300 kepada 3,500) tetapi sumbangan industri ini kepada peluang pekerjaan dalam sektor pembuatan telah berkurangan daripada 18.6 kepada 13.5 peratus.

Akhir sekali, perbezaan yang amat jelas di antara Pulau Pinang dan Kedah terbukti jika tahap pergantungan kepada peluang pekerjaan dalam sektor pertanian sehingga tahun 1980 diteliti. Sumbangan sektor ini kepada jumlah pekerjaan di Pulau Pinang telah menurun kepada 14.0 peratus, tetapi di Kedah sumbangan sektor ini masih tinggi, ia itu 61.0 peratus. Umumnya, manakala kurang tepat bagi kita untuk menyimpulkan bahawa ekonomi negeri Kedah tidak berkembang dalam tahun-tahun 1970 an, bukti-bukti telah memperlihatkan bahawa perbezaan pusat-pinggir telah dikekalkan dan, dalam aspek-aspek penting, telah diperhebatkan.

METODOLOGI PENYELIDIKAN

OBJEKTIF DAN KAEDAH PENGUMPULAN DATA

Fokus penyiasatan adalah tertumpu kepada firma-firma pembuatan yang beroperasi di estet-estet perindustrian dan zon perdagangan bebas di Pulau Pinang, dan di estet-estet perindustrian di Kedah. Terdapat beberapa alasan mengapa industri-industri yang beroperasi di kawasan-kawasan perindustrian dipilih untuk penyiasatan terperinci. Dasar pembangunan industri kerajaan sememangnya menekankan pemusatan pembangunan di kawasan-kawasan perindustrian tertentu (yang telah dibekalkan dengan infrastruktur), maka adalah wajar bagi penyelidikan mengarahkan fokus kepada kawasan-kawasan ini. Sejak awal tahun 1970 an, tiga suku daripada kesemua aktiviti pembuatan yang telah diluluskan oleh Lembaga Pembangunan Perindustrian Malaysia telah memilih pertapakkan di kawasan-kawasan perindustrian. Tambahan kepada ini, sejak tahun 1970 lagi firma-firma yang beroperasi di estet perindustrian telah berjaya untuk menghasilkan kadar pertumbuhan pekerjaan dua kali ganda lebih tinggi daripada kadar pertumbuhan di kawasan-kawasan lain (PBS, 1983).

JADUAL 3
KRITERIA-KRITERIA PERTAPAKAN YANG DINILAI
DI PULAU PINANG DAN KEDAH

1. Kesampaian kepada pasaran
2. Kesampaian kepada sumber-sumber input pembuatan
3. Kesampaian kepada perkhidmatan lapangan terbang di Pulau Pinang
4. Kesampaian kepada perkhidmatan pelabuhan di Pulau Pinang
5. Kecukupan jaringan pengangkutan jalan
6. Kecukupan firma-firma atau kontraktor-kontraktor angkut
7. Tenaga kerja wanita tidak berkemahiran yang tersedia
8. Tenaga kerja separuh mahir dan mahir yang tersedia
9. Peluang untuk mewujudkan rantaian perkhidmatan dan industri
10. Kualiti persekitaran estet-estet perindustrian
11. Kecukupan dan kesesuaian kemudahan-kemudahan awam (bekalan air, elektrik dsbnya,)
12. Kos tapak-tapak perindustrian
13. Tersedianya kawasan untuk mengembangkan operasi

Kajian Industri di Pulau Pinang bertujuan untuk menerokai satu persoalan pokok: apakah corak persepsi pekilang-pekilang yang beroperasi di Pulau Pinang terhadap negeri Kedah? Penyiasatan di Kedah pula bertujuan untuk menentukan, berdasarkan pengalaman pekilang-pekilang di negeri ini, penilaian mereka terhadap tempat operasi mereka. Pendekatan ini telah membolehkan kita untuk membandingkan persepsi kedua-dua kelompok industrialis ini terhadap negeri Kedah. Dengan ini juga kita boleh menentukan sama ada terdapat perbezaan persepsi (berkaitan dengan kebaikan dan keburukan) yang bererti di antara industrialis di kawasan pusat dengan mereka yang beroperasi di kawasan pinggir.

Maklumat lengkap persepsi industrialis terhadap negeri Kedah telah diperolehi melalui satu soalselidik, dan melalui kaedah ini reaksi industrialis terhadap 13 kriteria pertapakan (disenaraikan dalam Jadual 3) bolehlah dianggarkan. Di waktu penjajahan Inggeris dan di tahun-tahun awal kemerdekaan kadar pembangunan yang rendah di wilayah pinggir seperti Kedah adalah berpunca daripada dua faktor yang berhubung jalin: keadaannya yang terpencil dan kecuaian pihak kerajaan untuk membangunkan kawasan ini. Walau bagaimanapun, pelaburan dalam infrastruktur sejak tahun 1970 telah berjaya mengurangkan pengabaian ini. Maka, adalah penting untuk meneliti semula sikap industrialis terhadap jarak dan tahap kesampaian wilayah pinggir seperti negeri Kedah. Untuk tujuan ini 6 kriteria kesampaian/pengangkutan - kriteria 1 hingga 6 dalam Jadual 3 - telah dipilih. Untuk dua daripada kriteria-kriteria ini - kecukupan jaringan perhubungan darat dan kecukupan bilangan firma-firma angkut - responden dikehendaki menjawab dengan memberi perhatian kepada kesan fizikal pelaburan infrastruktur dan pembangunan sektor pengangkutan

wilayah. Untuk empat kriteria lagi mereka dikehendaki menilai kesan pembaikan sektor ini ke atas berbagai keperluan kesampaian firma-firma.

Daripada baki 9 kriteria, 2 merujuk kepada keadaan tersediannya tenaga kerja. Adalah dipersetujui ramai bahawa pergerakan harian buruh dari kawasan pinggir ke kawasan pusat telah mengakibatkan kekurangan tenaga kerja di kawasan-kawasan tertentu (SERU, 1982). Maka, adalah wajar aspek-aspek ini ditekankan. Variable kos perburuhan tidak diambil kira dalam penyiasatan ini oleh kerana sudah terbukti bahawa perbezaan kadar upah mengikut kawasan adalah tidak begitu ketara (SERU, 1982; Wong dan Chee, 1984). Kualiti buruh dan kestabilan tenaga kerja juga tidak disiasat oleh kerana kajian-kajian yang ada telah membuktikan bahawa tenaga kerja adalah tekun, mudah untuk dilatih, berproduktiviti tinggi dan mempunyai kadar turn-over yang rendah (Kerajaan Malaysia, 1986; Zehender *et al.*, 1978).

Berkemungkinan sukar juga bagi firma-firma pembuatan untuk beroperasi dalam keadaan di mana hanya terdapat sebilangan kecil aktiviti sokongan sama ada di dalam estet perindustrian yang sama atau di bandar berhampiran. Kriteria 9 dalam Jadual 3 bertujuan untuk mengangarkan persepsi terhadap keadaan rantai perkhidmatan dan pembuatan, sementara respons kepada kriteria 10 hingga 13 akan mencerminkan persepsi mereka ke atas pelaburan dalam sektor infrastruktur dan langkah-langkah lain untuk mempertingkatkan daya tarikan negeri Kedah sebagai pusat pelaburan dalam sektor perindustrian. Peruntukan sumber kewangan yang agak tinggi di kawasan perindustrian bertujuan untuk menyediakan kemudahan-kemudahan yang berkualiti tinggi.

Kriteria-kriteria pertapakan di atas tidak diberi sebarang bentuk wajaran oleh kerana daripada maklumat awal kajian percubaan jelas bahawa sebilangan besar responden berpendapat bahawa tidak ada sebarang kriteria yang bersifat unggul. Bagi mereka faktor-faktor pertapakan saling bertindak ke atas satu sama lain, dan ini membuat sesuatu kawasan itu lebih menarik.

Banyak lagi kriteria lain yang boleh diambil kira untuk dimasukkan ke dalam senarai kriteria di Jadual 3, tetapi respons daripada kajian percubaan menunjukkan bahawa faktor-faktor seperti keaktifan kesatuan sekerja, kawalan perancangan dan persekitaran - sungguhpun penting dalam konteks negara-negara maju - dianggap sebagai kurang berpengaruh. Memang tidak dapat dinafikan bahawa sekatan dan kawalan yang ada tidak dikuatkuasakan oleh pihak yang bertanggungjawab dengan tegas oleh kerana keutamaan ialah untuk merangsangkan pertumbuhan ekonomi di kawasan pinggir. Maka faktor-faktor ini tidak begitu mempengaruhi proses pembuatan keputusan berkaitan dengan pertapakan. Berdasarkan maklumat-maklumat awal seperti ini adalah diputuskan untuk tidak memasukan kriteria-kriteria ini.

Satu aspek lagi penyiasatan ini ialah responden-responden telah dikehendaki untuk menilai kesemua 13 kriteria dengan menggunakan skil pembezaan yang berjulat daripada "sungguh tidak memuaskan" kepada "sungguh memuaskan". Penggunaan skala seperti di atas adalah yang terpenting dalam penyelidikan ini, dan oleh kerana itu ianya bergantung kepada soalan-soalan 'tertutup' di mana pilihan jawapan adalah tersusun. Kaedah dan pendekatan ini membolehkan pengumpulan data yang mudah untuk dibandingkan antara satu kes dengan satu kes yang lain. Adalah dianggapkan juga bahawa pendekatan yang telah dipilih tidak begitu membebankan responden.

LIPUTAN KAJIAN, IMPLEMENTASI DAN PERSAMPELAN

Untuk menjayakan kajian pihak penemubual telah meminta untuk menemubual pegawai eksekutif tertinggi firma-firma yang terpilih. Tujuan di sini ialah untuk mendapatkan maklumat terperinci daripada individu-individu yang mempunyai kefahaman mendalam tentang faktor-faktor disebalik proses pembuatan keputusan firma-firma berkenaan. Seramai 80 peratus daripada responden untuk kajian di Pulau Pinang adalah terdiri daripada pengarah urusan atau pengurus, sementara di Kedah pula dua kategori ini mewakili 88 peratus responden. Dalam kes-kes lain responden ialah eksekutif-eksekutif kanan yang lain.

JADUAL 4
KEDAH: TABURAN FIRMA-FIRMA
PEMBUATAN MENGIKUT JENIS PRODUK

Jenis produk	Jumlah	(%)	Tidak di-soalselidik
Barang-barang elektronik dan eletrik	8	(12.5)	1
Tekstil dan pakaian	4	(6.3)	1
Makanan yang diproses dan ditinkan	6	(9.4)	
Barang-barang berasakan getah	10	(15.6)	
Barang-barang kayu dan berasakan kayu	6	(9.4)	1
Barang-barang logam	4	(6.3)	
Barang-barang plastik	6	(9.4)	1
Barang-barang kimia	5	(7.8)	1
Barang-barang kertas	2	(3.1)	
Jentera/bahagian-bahagian motor dan basikal	7	(10.9)	1
Lain-lain	6	(9.4)	
Jumlah	64	(100.0)	6

JADUAL 5
PULAU PINANG: TABURAN FIRMA-FIRMA
PEMBUATAN MENGIKUT JENIS PRODUK

Jenis produk	- Jumlah	(%)	Sample	(%)
Barang-barang elektronik dan elektrik	47	(17.0)	21	(17.5)
Tekstil dan pakaian	19	(7.0)	9	(7.5)
Makanan yang diproses dan ditinkan	33	(12.0)	17	(14.2)
Hasil pertanian yang diproses	7	(3.0)	4	(3.3)
Barang-barang berasakan getah	16	(5.8)	6	(5.0)
Barang-barang kayu dan berasakan kayu	10	(4.0)	5	(4.2)
Barang-barang logam	33	(12.0)	15	(12.5)
Barang-barang plastik	20	(7.2)	10	(8.3)
Barang-barang kimia	20	(7.2)	10	(8.3)
Barang-barang kertas	14	(5.0)	7	(5.8)
Jentera/bahagian-bahagian motor dan basikal	11	(3.9)	3	(2.5)
Makanan haiwan	5	(1.8)	1	(0.8)
Lain-lain	42	(15.0)	12	(10.1)
Jumlah	277	(100.0)	120	(100.0)

Enam puluh empat buah firma pembuatan di negeri Kedah telah berjaya disoalselidik, dan hanya 6 buah sahaja yang tidak diliputi dalam kajian ini (Jadual 4). Keadaan ini tidak menimbulkan bias yang bererti ke dalam kajian ini oleh kerana banyak firma yang terlibat dalam jenis aktiviti yang sama telah di soalselidik. Berdasarkan kepada alasan ini, dan memandangkan kadar respons yang tinggi, penyiasatan di negeri Kedah tidak dianggapkan sebagai kajian berdasarkan sampel yang mana lazimnya memerlukan ujian keertian ke atas dapatan.

Memandangkan skala pembangunan industri yang begitu meluas di Pulau Pinang adalah tidak praktikal untuk menyoalselidik semua firma yang beroperasi di kawasan perindustrian di negeri ini. Sampel perkadaran berdasarkan kelompok - di mana satu perkadaran firma-firma sampel dalam tiap-tiap kelompok adalah lebih kurang sama dengan perkadarannya dalam jumlah bilangan firma di kawasan kajian - digunakan untuk memastikan sampel menyerupai, setakat mana yang boleh, taburan sebenar firma-firma antara kategori industri. Jadual 5 menunjukkan taburan ini dan sampel yang telah dipilih.

PROFIL FIRMA-FIRMA YANG DIKAJI

Ringkasan profil penting firma-firma yang telah diselidiki diperturunkan dalam Jadual 6. Kesimpulan jadual ini ialah 50.0 peratus daripada firma-firma di Pulau Pinang adalah milikan Malaysia sepenuhnya dan 18.0 peratus lagi adalah milikan Malaysia dengan penyertaan ekuiti asing. Hanya 39.0 peratus daripada firma-firma sampel adalah sama ada cawangan syarikat yang beroperasi di luar Pulau Pinang atau subsidiari syarikat yang beroperasi di negeri ini. Seperti yang dijangkakan, firma-firma yang lebih besar adalah industri pemasangan milikan gergasi semi-konduktor daripada luar negara. Dua pertiga daripada firma-firma sampel di Pulau Pinang terdiri daripada perusahaan kecil dan sederhana kecil (melibatkan kurang daripada 150 orang pekerja), dan guna tenaga purata ialah 31 orang. Lima puluh peratus daripada firma-firma ini telah ditubuhkan dalam tahun-tahun 1970 an dan 33.0 peratus lagi dalam awal tahun 1980 an. Di samping ini, taburan geografi sampel ini adalah bersifat stabil.

Di negeri Kedah pula 61.0 peratus daripada firma adalah sama ada milikan Malaysia sepenuhnya atau milikan Malaysia dengan penyertaan ekuiti asing. Lebih kurang 45.0 peratus daripada firma adalah cawangan atau subsidiari perbadanan yang besar, terutamanya perbadanan pelbagai bangsa. Walaupun terdapat perbezaan dalam organisasi struktur saiz firma-firma di negeri Kedah ini tidak banyak berbeza dengan firma-firma di Pulau Pinang. Purata jumlah pekerjaan di kalangan firma-firma daripada pelbagai saiz (263) tidaklah begitu berbeza dengan purata di Pulau Pinang (248). Dari segi umur pula, firma-firma di negeri Kedah adalah lebih muda berbanding dengan firma-firma di Pulau Pinang, ini adalah cerminan 'dasar perindustrian' negeri yang baru sahaja dilaksanakan. Sebilangan besar daripada firma merupakan firma yang baru sahaja ditubuhkan dan bukannya firma yang telah berpindah daripada lokasi lain. Ini menunjukkan bahawa galakan perindustrian (dipinda dari masa ke semasa untuk menjadi lebih menarik) tidak banyak menghasilkan pertapakan semula firma-firma ke kawasan ini.

JADUAL 6
PERBANDINGAN ANTARA FIRMA-FIRMA DI PULAU
PINANG DENGAN FIRMA-FIRMA DI NEGERI KEDAH

	FIRMA-FIRMA DI DI PULAU PINANG			FIRMA-FIRMA NEGERI KEDAH
	Peratusan firma	(1) Had keyakinan 90 peratus		(%)
		Minimum (%)	Maksimum (%)	
Pekerjaan:				
Kurang daripada 50 pekerja	37.0	28.0	46.0	42.2
51-150pekerja	31.5	23.0	40.0	20.3
Lebih daripada 151 pekerja	31.5	23.0	40.0	37.5
Struktur milikan:				
Milikan asing dan majoriti milikan asing	32.0	40.5	58.9	36.0
Milikan Malaysia dan majoriti milikan Malaysia	67.5	58.9	75.9	61.0
Lain-lain	0.5	1.7	4.1	3.0
Struktur operasi:				
Syarikat induk	60.8	51.8	69.8	54.7
Cawangan	21.7	14.2	29.2	32.8
Anak syarikat dan entiti korporat yang berasingan	17.5	10.6	24.4	12.5
Penubuhan firma:				
Sebelum 1970	14.2	7.8	20.6	-
1971-1980	53.3	44.2	62.4	37.5
1981-1986	32.5	23.9	41.1	62.5
Jumlah firma	120			64

Nota: (1) Ralat piawai = $\sqrt{\frac{P\% \times Q\%}{N}}$ di mana, P% dan Q% ialah perkadaran P dan Q dalam bentuk peratusan, dan N ialah jumlah sampel. Had keyakinan ialah nilai sampel +/- ralat piawai.

PERSI
DAN

Semem
di anta
yang n
penting
diperke
tentang
penting
pinggir
firma
merek
memua

Untuk
respon
adalah
industr
meliba
statisti

Gamba
Pinang
baik) te
kelomp
pepenj
daripad
antara

Kecuku
tanah y
dalam
untuk
pusat
berang
bahawa
garisan
di Pu
separa
input-i
industr
memua
75.0 p

PERSEPSI INDUSTRIALIS DI PULAU PINANG DAN KEDAH - SATU PERBANDINGAN

Sememangnya bolehlah dijangkakan bahawa terdapat perbezaan dan persamaan di antara persepsi industrialis yang beroperasi di Pulau Pinang dengan mereka yang memilih Kedah, dan persepsi ini perlu diteliti. Antara lain, adalah penting untuk menentukan sejauh mana faedah pertapakan di negeri Kedah diperkecil-kecilkan atau diperbesar-besarkan oleh responden luar. Kefahaman tentang kriteria yang anggarannya kurang daripada keadaan sebenar adalah penting oleh kerana ini boleh merencatkan perpindahan industri ke wilayah pinggir. Anggaran lebih daripada keadaan sebenar perlu juga diteliti. Firma-firma akan mengalami masalah yang tidak mereka jangkakan oleh kerana mereka beranggapan bahawa keadaan operasi di kawasan pinggir adalah memuaskan.

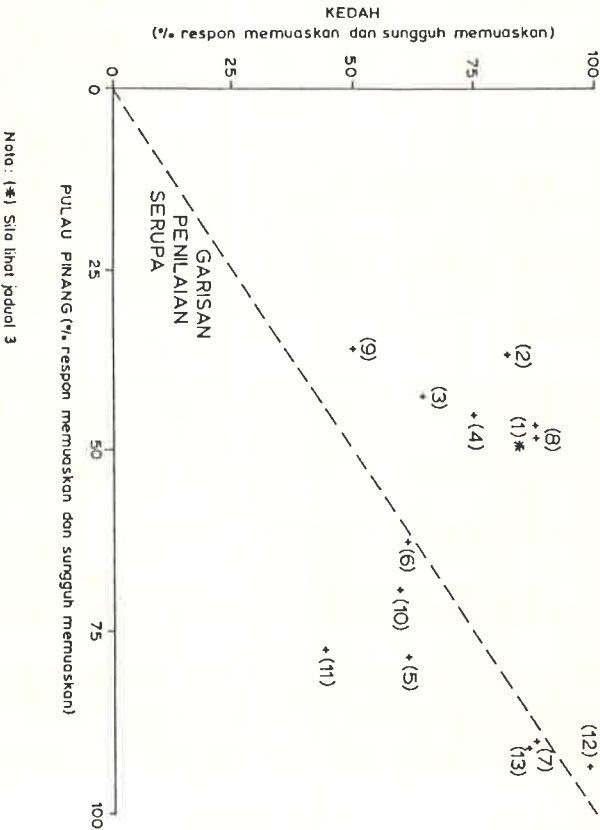
Untuk mengenal pasti silap anggapan ini adalah diandaikan bahawa persepsi responden di wilayah pinggir, dengan pengalaman beroperasi di kawasan ini, adalah tepat. Penyimpangan di antara persepsi-persepsi ini dan persepsi industrialis di wilayah pusat telah dikenal pasti. Proses pengenalpastian ini melibatkan dua tahap: (analisis graf secara terperinci (Gambarajah 2) dan ujian statistik.)

Gambarajah 2 memperlihatkan perbandingan perkadaran responden di Pulau Pinang dan Kedah yang menyatakan persetujuan mereka (baik dan sungguh baik) terhadap tiap-tiap kriteria. Sebarang kriteria yang dianggap oleh kedua-dua kelompok responden sebagai baik atau sungguh baik akan terletak di atas garisan pepenjuru, iaitu garisan penilaian serupa, dan sebarang pertambahan jarak daripada garisan ini menggambarkan perbezaan pendapat yang semakin meluas di antara dua kumpulan ini.

Kecukupan bilangan firma-firma angkut, tenaga kerja wanita yang tersedia, tanah yang tersedia, kualiti alam persekitaran dan kos tapak semuanya terletak dalam lingkungan ± 10 peratus daripada garisan pepenjuru. Ini bermakna, untuk semua kriteria yang tersebut di atas, penilaian industrialis di kawasan pusat dan kawasan pinggir tidak banyak berbeza, dan rata-rata mereka beranggapan kawasan pinggir adalah memuaskan. Gambarajah 2 menunjukkan bahawa penilaian ke atas kriteria-kriteria lain terletak jauh daripada garisan pepenjuru. Manakala kurang daripada 50.0 peratus daripada responden di Pulau Pinang beranggapan bahawa kriteria-kriteria seperti tenaga kerja separa mahir dan mahir, kesampaian kawasan pinggir kepada pasaran, kepada input-input pembuatan, kepada pelabuhan sebagai memuaskan, peratus industrialis di kawasan pinggir yang menganggap perkara yang sama sebagai memuaskan ialah 88.0 peratus, 88.0 peratus, 83.0 peratus, 78.0 peratus dan 75.0 peratus tiap-tiap satu. Margin perbezaan tanggapan ini sungguh jelas

dan sangat penting kepada ahli-ahli perancang. Daripada Gambarajah 2 responden di Pulau Pinang dan di Kedah bersetuju bahawa jaringan jalan raya di negeri Kedah adalah memuaskan, tetapi jelas diperlihatkan bahawa penilaian industrialis di Pulau Pinang ke atas kriteria ini melebihi apa yang sebenarnya. Dalam kes ini 78.0 peratus daripada industrialis di Pulau Pinang menganggap kriteria ini memuaskan berbanding dengan hanya 61.0 peratus di kalangan industrialis di Kedah. Perbezaan ini tidak menimbulkan masalah serius oleh kerana industrialis di kawasan pinggir secara amnya berpuas hati dengan taraf kesampaian walaupun penilaian mereka ke atas jaringan jalan raya agak rendah. Satu kriteria dalam kategori kata sepakat yang dinilai rendah oleh responden di kawasan pusat ialah peluang-peluang untuk mendapatkan khidmat aktiviti sokongan. Sekali lagi penemuan seperti ini adalah penting bagi ahli-ahli perancang, sebab kerisauan atau kesangsian terhadap kriteria-kriteria di atas mungkin akan menjadi penghalang kepada pelaburan di kawasan pinggir.

Gambarajah 2

Gambarajah 2: Persepsi Industrialis Di Kawasan Pusat Dan Di Pinggir Terhadap Kedah - Satu Perbandingan

PERB

Huraian industri Anda adalah ini ber Jadi, u telah d kepada sampe kontek perbez pinggi katego Jadi, j dalam daripada andaia dan uj pemer n ialah keertia

Sepert begitu utama digabu kebebe Jadual

Dua k bahaw berbez (garisa bertan kebany telah n ini. terletal dalam dengat dipern Daripa

PERBEZAAN PERSEPSI - UJIAN CHI-SQUARED

Huraian setakat ini telah mengandaikan bahawa perbezaan di antara persepsi industrialis di kawasan pusat dan mereka di kawasan pinggir boleh dipercayai. Andaian ini mungkin tidak sah dalam semua keadaan oleh kerana analisis adalah separuhnya berdasarkan kepada data sampel untuk Pulau Pinang. Data ini berkemungkinan mengandungi silap tafsiran mengenai keadaan sebenarnya. Jadi, untuk menguji benar tidaknya persamaan dan perbezaan persepsi yang telah dikenal pasti di atas, ujian Chi-squared satu sampel telah diaplikasikan kepada semua dapatan bagi setiap kriteria. Oleh kerana ujian Chi-squared satu sampel jarang-jarang digunakan, satu penjelasan ringkas kegunaannya dalam konteks kajian ini adalah perlu. Andaian asas ujian ini ialah, jika tidak terdapat perbezaan bererti di antara persepsi industrialis di kawasan pusat dan di kawasan pinggir, taburan berkadar respons industrialis di Pulau Pinang ke atas empat kategori penilaian adalah sama dengan respons industrialis di negeri Kedah. Jadi, jika 5 peratus daripada respons industrialis di negeri Kedah jatuh ke dalam kategori 'sungguh memuaskan', adalah diandaikan bahawa 5 peratus daripada sampel di Pulau Pinang tergolong dalam kategori ini juga. Berdasarkan andaian ini satu taburan jangkaan bagi sampel di Pulau Pinang boleh dihasilkan, dan ujian dijalankan melalui perbandingan di antara nilai jangkaan dengan pemerhatian di Pulau Pinang. Darjah kebebasan dikira sebagai $n-1$, dimana n ialah bilangan kategori penilaian, dan nilai Chi-squared diuji pada jadual keertian Chi-squared yang biasa.

Seperti juga dengan ujian Chi-squared berbagai sampel, ujian satu sampel adalah begitu sensitif kepada nilai-nilai rendah daripada 5, dan ini merupakan kelemahan utama kaedah ini. Untuk mengatasi masalah ini kategori penilaian perlulah digabungkan, dan ini adalah alasan kepada perbezaan dalam angka taraf kebebasan. Ringkasan ujian-ujian yang telah dijalankan diperturunkan dalam Jadual 7.

Dua kesimpulan utama Jadual 7 ini ialah, pertama, analisis mengesahkan bahawa persepsi industrialis di kawasan pusat dan pinggir adalah sangat berbeza bagi kriteria-kriteria yang terletak jauh daripada garisan pepenjuru (garisan penilaian yang sama) dalam Gambarajah 2. Kriteria-kriteria ini bertanda satu asterik dalam jadual. Nilai Chi-squared yang tinggi bagi kebanyakan kriteria ini menunjukkan kekuatan perbezaan bererti, satu ciri yang telah mengakibatkan dominans di bahagian atas jadual yang telah diperingkatkan ini. Kedua, Jadual 7 menunjukkan bahawa, untuk kriteria-kriteria yang terletak dalam lingkungan ± 10 peratus daripada garisan penilaian yang sama dalam Gambarajah 2, persetujuan di antara persepsi industrialis di Pulau Pinang dengan persepsi mereka yang beroperasi di negeri Kedah adalah terlalu dipermudahkan. Kriteria-kriteria ini bertanda dua asterik dalam Jadual 7. Daripada jadual ini juga jelas sekali bahawa dalam tiga kes - tenaga kerja wanita

yang tersedia, tanah yang tersedia dan kualiti persekitaran - analisis yang lebih terperinci menunjukkan adanya persepsi yang sungguh berbeza. Hanya dalam kes dua kriteria - kualiti firma-firma angkut dan kos tapak industri - dapatan tidak menyakinkan. Nilai-nilai Chi-squared yang menunjukkan perbezaan bererti bagi tenaga kerja wanita yang tersedia, tanah yang tersedia dan kualiti persekitaran adalah akibat perbezaan di antara respons "memuaskan" dan "sungguh memuaskan". Responden di Pulau Pinang dan di negeri Kedah masing-masing berkecenderungan untuk menilai kriteria-kriteria ini sebagai memuaskan, tetapi kecenderungan ini lebih meluas sekali di kalangan industrialis di kawasan pinggir. Perbezaan bererti yang telah dikenalpasti oleh ujian Chi-squared mungkin akibat penggunaan kategori 'sungguh memuaskan' yang begitu meluas sekali di kalangan responden di negeri Kedah.

Analisis di atas menunjukkan bahawa persepsi industrialis di Pulau Pinang dan Kedah terhadap keadaan di kawasan pinggir tidaklah sangat berbeza seperti apa yang telah diandaikan pada permulaan artikel ini. Jelas terbukti bahawa terdapat persetujuan yang meluas di antara dua kumpulan responden ini terutama sekali merujuk kepada lebih daripada separuh kriteria-kriteria yang disenaraikan dalam Jadual 3. Kriteria-kriteria yang merupakan cerminan kesan pelaburan awam seperti jaringan jalan raya antara wilayah, tanah yang tersedia, kos tapak dan kualiti persekitaran estet-estet perindustrian semuanya dianggap sebagai memuaskan oleh kedua-dua kumpulan responden. Dari aspek-aspek ini jelaslah bahawa campurtangan kerajaan sangat berjaya sekali. Penawaran tenaga kerja wanita - penting sekali kepada banyak aktiviti - dianggap memuaskan juga, sementara penilaian baik terhadap jaringan jalan raya dan keadaan industri angkut menunjukkan bahawa pergerakan dalam sistem pusat-pinggir ini bukan satu masalah besar. Walaupun penemuan-penemuan ini nampaknya sungguh menggalakkan perlu diingatkan sekali lagi bahawa kecenderungan industrialis di kawasan pusat untuk melahirkan tanggapan yang baik adalah kurang meluas berbanding dengan mereka yang berada di kawasan pinggir. Daripada dapatan ini bolehlah dibuat satu kesimpulan bahawa terdapat satu 'jurang persepsi', dan ini adalah betul juga bagi kumpulan kriteria yang ditafsirkan sebagai memuaskan. Pegawai-pegawai promosi di peringkat wilayah perlulah berusaha untuk merapatkan fenomena ini dalam perbincangan dan perundingan dengan bakal-bakal pelabur.

Kedua, merujuk kepada perkembangan rantaian perkhidmatan dan industri, kedua-dua kumpulan responden bersetuju bahawa keadaan di kawasan pinggir adalah kurang memuaskan. Meskipun bukti yang ada menunjukkan yang industrialis di kawasan pusat memperbesar-besarkan kehebatan masalah (Gambarajah 2), dari sudut pandangan ahli-ahli perancang ekonomi wilayah penemuan ini tidak kurang pentingnya. Kekurangan bilangan aktiviti sokongan berkemungkinan merupakan faktor penghalang penting kepada memasukkan pelaburan ke kawasan pinggir.

DA

*

*

*

*

*

*

**

**

*

**

**

**

**

**

**

Untuk
proses
yang 1
kewila
yang s

JADUAL 7
UJIAN CHI-SQUARED BAGI PERBEZAAN
PERSEPSI ANTARA INDUSTRIALIS
DI PULAU PINANG DAN INDUSTRIALIS
DI NEGERI KEDAH - SATU RINGKASAN DAPATAN

	Nilai Chi-squared	DK ⁽¹⁾	P ⁽²⁾
DAPATAN KONKLUSIF			
* Kesampaian kepada pasaran	190.61	2	0.1
* Kesampaian kepada sumber-sumber input pembuatan	184.01	3	0.1
* Tenaga kerja mahir dan separuh mahir	173.43	2	0.1
* Kesampaian kepada perkhidmatan pelabuhan di Pulau Pinang	116.40	2	0.1
* Kecukupan dan kesesuaian kemudahan- kemudahan awam	104.64	2	0.1
* Kesampaian kepada perkhidmatan lapangan terbang di Pulau Pinang	47.21	2	0.1
** Tenaga kerja wanita yang tersedia	28.34	2	0.1
** Tersedianya kawasan untuk mengembangkan aktiviti	28.09	2	0.1
* Peluang untuk mewujudkan rantaian perkhidmatan dan industri	12.77	2	0.5
** Kualiti persekitaran estet-estet perindustrian	4.97	1	0.5
DAPATAN TIDAKKONKLUSIF			
** Kecukupan firma-firma atau kontraktor- kontraktor angkut	1.59	2	0.5
** Kos tapak perindustrian ⁽³⁾			
<i>Nota:</i> (1) DK: darjah kebebasan (2) P: probabiliti paras keertian (3) Nilai jangkakan > 5 maka ujian tidak dijalankan.			

Untuk kebanyakan projek pasti sekali kesan negatif keadaan ini ke atas proses pembuatan keputusan tidak boleh diimbangi oleh kriteria-kriteria lain yang lebih memuaskan. Persoalan penting di sini ialah sama ada dasar kewilayahan perlu diperluaskan dalam usaha untuk memperbaiki keadaan rantaian yang sehingga sekarang tidak boleh diwujudkan oleh kuasa-kuasa pasaran bebas.

Ketiga, meskipun perhatian mestilah diarahkan kepada kriteria-kriteria dimana telah terbukti persetujuan yang meluas, kewujudan persepsi yang bercanggah tidak boleh diketepikan. Pandangan yang berbeza menunjukkan kecenderungan bagi industrialis di kawasan pusat untuk menilai taraf keadaan di kawasan pinggir lebih tinggi daripada apa yang sepatutnya. Kemudahan-kemudahan awam diandaikan lebih baik daripada keadaan sebenar, dan bagi sebilangan besar firma yang telah bertapak di kawasan pinggir penyimpangan di antara imej dan realiti telah mengakibatkan masalah operasi yang agak rumit juga. Berkemungkinan program pelaburan yang sedang dijalankan akan mengatasi masalah ini, tetapi pada masa sekarang taraf bekalan kemudahan-kemudahan awam jauh berbeza dengan kejayaan dalam pelaburan-pelaburan awam yang lain. Umumnya, walaupun demikian, persepsi yang bercanggah adalah disebabkan oleh responden di kawasan pusat berkecenderungan untuk memperbesar-besarkan kepayahan beroperasi di kawasan pinggir. Apa yang penting sekali ialah kriteria yang tergolong dalam kategori ini sebahagian besarnya berkaitan dengan kesampaian. Oleh itu, responden di kawasan pusat lazimnya membuat kesimpulan yang kawasan pinggir merupakan tapak industri yang jauh daripada perkara-perkara berikut; pasaran, input-input pembuatan, perkhidmatan-perkhidmatan lapangan terbang dan pelabuhan. Lebih-lebih lagi, kesimpulan ini diambil meskipun ternyata bahawa industrialis di kawasan pusat berpuas hati dengan taraf perkhidmatan industri angkut dan jaringan jalan raya di kawasan pinggir.

Kecenderungan bagi pembuat keputusan di luar kawasan pinggir untuk memandang sepi faedah sebenar operasi di kawasan pinggir dan sekaligus memperbesar-besarkan faedah di kawasan pusat merupakan sokongan kuat kepada alasan gelagat seperti yang dihuraikan oleh Hirschman (1958: 106), dan ini telah dijelaskan di bahagian awal artikel ini. Tambahan kepada ini, memandangkan bahawa tanggapan pesimistik berkait rapat dengan persoalan-persoalan kesampaian, (melibatkan jarak kurang daripada 130 km daripada Pulau Pinang) ianya juga boleh dikaitkan dengan alasan Pinder (1983: 67). Menurut Pinder industrialis di kawasan pusat menganggapkan jarak dalam ruangan nasional atau wilayah secara relatif dan bukan mutlak. Pasti sekali tidak terdapat bukti-bukti daripada ekonomi pengangkutan masa kini yang menunjukkan bahawa pertapakan di negeri Kedah akan melibatkan kos pengangkutan yang tinggi. Kajian-kajian lain telah membuktikan yang kos permindahan input bagi industri-industri di kawasan pinggir adalah, secara purata, hanya 6.0 peratus daripada jumlah kos (SERU, 1982: 78). Kadar ini hanya 2 peratus lebih tinggi daripada apa yang terpaksa ditanggung oleh industri-industri di kawasan pusat nasional. Dalam penyelidikan yang dilaporkan di sini industrialis di kawasan pinggir jarang sekali memberi pandangan bahawa pengangkutan dan kesampaian sebagai masalah utama. Berdasarkan kepada ini bolehlah dibuat kesimpulan bahawa Kedah mengalami masalah imej.

KESI

Dapata
industri
aspek.
telahpu
industri
yang t
kurang
telah,
ini. Ir
strateg
dalam
pinggir
peluan

Penem
yang p
persoa
Penye
penero
penyel
kawas
ciri-ci
pempa
Pinang
persoa
kawas
firma
begitu
memal

Penga
dilengi
mungl
perlak
pinggir
pemah
sempu
di sini
kekuat

KESIMPULAN

Dapatan yang telah dihuraikan di atas menunjukkan yang persepsi industrialis-industrialis di kawasan pusat dan pinggir tidak berbeza dalam semua aspek. Walau bagaimanapun perselisihan tanggapan yang berparas keertian walaupun dikenalpasti, dan keadaan ini umumnya berpunca daripada sikap industrialis di kawasan pusat yang terlalu pesimistik. Berdasarkan penemuan yang telah dilaporkan di sini, adalah tepat jika dikatakan yang persepsi kurang baik industrialis luar terhadap persekitaran operasi di kawasan pinggir telah, sedikit sebanyak, melembabkan kesediaan untuk melabur di kawasan ini. Ini adalah sebahagian daripada penjelasan kepada persoalan mengapa strategi-strategi disentralisasi di kebanyakan negara membangun kurang berjaya dalam menghasilkan pertumbuhan industri yang agak pesat di kawasan pinggir. Keadaan ini terjadi walaupun dari segi realitinya terdapat peluang-peluang pelaburan di luar kawasan-kawasan pusat.

Penemuan yang telah dihuraikan di atas penting, tetapi banyak lagi penyiasatan yang perlu dijalankan sebelum sebarang jawapan muktamad kepada persoalan-persoalan asas berkaitan dengan ketidakseimbangan wilayah boleh diajukan. Penyelidikan yang dilaporkan di sini merupakan satu usaha yang bersifat penerokaan dan dapatanya menimbulkan lebih banyak persoalan daripada penyelesaian. Sebagai contoh, artikel ini menekankan imej agregat terhadap kawasan pinggir, tetapi kawasan pinggir bukanlah satu kawasan yang sama ciri-cirinya. Perbezaan bolehlah dijangkakan oleh kerana pusat-pusat pembangunan industri di kawasan pinggir tidak sama jaraknya dari Pulau Pinang. Satu perkara lagi, dan ini tidak disentuh langsung dalam artikel ini ialah persoalan sama ada semua jenis firma mempunyai sikap yang sama terhadap kawasan pinggir, atau sama ada perbezaan pendapat berkait rapat dengan firma-firma yang mempunyai ciri-ciri tertentu sahaja. Persoalan-persoalan ini adalah begitu penting sekali bagi ahli-ahli perancang yang berusaha untuk memaksimumkan pertumbuhan di kawasan pinggir.

Pengakuan yang interpretasi normatif proses-proses ruangan ekonomi boleh dilengkapi secara berfaedah sekali oleh kesedaran tentang kuasa-kuasa persepsi mungkin amat penting dalam mencapai pembaikan dalam pengubalan dan perlaksanaan strategi-strategi bagi mempercepatkan pertumbuhan di kawasan pinggir. Namun demikian perlu ditegaskan bahawa pengetahuan dan pemahaman tentang perkaitan persepsi/pembangunan wilayah masih kurang sempurna. Sememangnya ada di antara penemuan-penemuan yang dilaporkan di sini unik kepada kajian kes ini sahaja, namun demikian kekukuhan dan kekuatan dapatan empirikal kajian ini merupakan satu alasan kuat bagi

menjalankan kajian yang serupa di kawasan-kawasan lain di Malaysia. Sebagai tambahan, meskipun tidak dinafikan bahawa arah-arrah penyelidikan yang akan dijalankan mestilah relevan secara langsung kepada masalah yang dihadapi oleh Malaysia, konteks akademik kajian seperti ini yang begitu luas sekali tidak boleh diabaikan. Penemuan-penemuan berkaitan dengan sistem pusat-pinggir di sesebuah negara membangun berkemungkinan mempunyai kerelevanan yang amat luas. Kemungkinan ini perlu diuji secara empirikal di sebanyak boleh negara membangun dan juga di negara-negara maju. Kajian persepsi ruangan yang berdasarkan kepada sampel kawasan dan wilayah yang lebih banyak bilangannya boleh menyumbang ke arah perbincangan yang lebih bermakna.

Penyelidikan di Pulau Pinang dan Kedah ini adalah bukti kukuh yang perlanjutan kajian-kajian persepsi kepada penyiasatan aspek-aspek ketidak-seimbangan ruangan adalah satu perkembangan yang wajar. Kajian ini telah memperkenalkan beberapa pemahaman empirikal ke atas kompleksiti perkaitan di antara persepsi dan masalah mengalihkan pelaburan daripada kawasan pusat yang lebih maju ke kawasan pinggir yang terkebelakang. Walaupun kebanyakan negara maju tidak lagi menekankan pindahan modal-modal pelaburan sebagai strategi pembangunan wilayah (Wadley, 1986), dalam konteks negara-negara membangun ini masih kekal sebagai matlamat penting oleh kerana kurang bukti kukuh bagi kerajaan untuk melaksanakan alternatif utama, pembangunan wilayah berpunca daripada kuasa-kuasa dalam wilayah itu sendiri.

RUJUKAN

Department of statistics. 1970. *General Report of the Population Census, 1970*. Government Printers, Kuala Lumpur.

Department of statistics. 1970. *General Report of the Population Census, 1970*. Government Printers, Kuala Lumpur.

Downs, R. M. dan D. Stea. 1977. *Image and environment: cognitive mapping and spatial behaviour*. Edward Arnold, London.

Frobell, F., J. Heinrichs dan O. Kreye. 1980. *The new international division of labour*. Cambridge University Press, Cambridge.

Gould, P. 1973. On mental maps, Dalam: *Image and environment*, halaman 182-220, R. M. Downs dan D. Stea (Ed.). Aldine Publishing Company, Chicago.

Gould, P. dan R. White. 1974. *Mental maps*. Penguin, Harmondsworth.

Government of Malaysia. 1986. *Fifth Malaysia Plan, 1986-90*. Government Printers, Kuala Lumpur.

Green
indust
Readir

Green.
Region

Hirsch
Press,

McDe
the su
Econo.

Muelle
mobili
Ann A

Nevill
manag
Geogra

Newby
Areas
200, K

PBS (I
study.

Pinder
Unwin

SERU
Resear

Staffor
of the (c
decisio

Wadley
progn

Wong,
report,

Zehend
Industr
Develo

Green, D. H. 1974. *Information, perceptions and decision-making in the industrial relocation decisions*. Tesis Ph.D tidak diterbitkan, University of Reading.

Green, D. H. 1977. Industrialists' information levels of regional incentives, *Regional Studies*, 11, 7-18.

Hirschman, A. O. 1958. *The strategy of economic development*. Yale University Press, New Haven.

McDermott, D. J. dan M. J. Taylor. 1976. Attitudes, images and location: the subjective context of decision-making in New Zealand manufacturing, *Economic Geography*, 52, 325-347.

Mueller, E., A. Wilken dan M. Wood. 1961. *Location decisions and industrial mobility in Michigan*. Institute for Social Research, University of Michigan, Ann Arbor.

Neville, R. J. dan M. J. Taylor. 1980. The impact of government on managerial attitudes - a Singapore example, *Tijdschrift voor Econ. en Soc. Geographie*, 71, 223-227.

Newby, P. 1971. Attitudes to a business environment: the case of the Assisted Areas of the South West, Dalam: *Exeter essays in geography*, halaman 185-200, K. Gregory dan W. L. D. Ravenhill (Ed.). University of Exeter, Exeter.

PBS (1983), *The development of industrial estates - an evaluation and impact study*. Perunding Bersatu Sdn. Bhd., Kuala Lumpur.

Pinder, D. A. 1983. *Regional economic development and policy*. Allen and Unwin, London.

SERU. 1982. *The locational survey of manufacturing firms*. Socio-economic Research Unit, Kuala Lumpur.

Stafford, H. A. 1974. The anatomy of the location decision: content analysis of the case studies, Dalam: *Spatial perspectives on industrial organisation and decision-making*, halaman 169-187, F. E. I. Hamilton (Ed.) Wiley, New York.

Wadley, D. 1986. *Restructuring the regions: analysis, policy models and prognosis*. OECD, Paris.

Wong, P. K. dan K. L. Chee. 1984. *Employment - Penang Island structure report*, Pusat Penyelidikan Dasar, Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang.

Zehender, W., J. Gerau, H. Heins, A. Kloke dan B. Koberstein. 1978. *Industrial location behaviour of Malaysian decentralization policy*. German Development Institute, Berlin.